

รายงานสรุป
สภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์
การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน
ที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

371.95 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส 691 ร รายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย
กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ
สกศ., 2545.

54 หน้า

ISBN 974-9553-10-1

1. การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ-ไทย.
2. ชื่อเรื่อง

**รายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
และเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย**

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 168/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2545

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2668-7123 ต่อ 2526

โทรสาร 0-2668-7329

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

296 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ 0-2433-0026-7, 0-2433-8586

โทรสาร 0-2433-8587

คำนำ

เอกสารรายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้มองเห็นภาพรวม และความเชื่อมต่อของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งในเรื่องของนโยบายที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบต่างๆ สภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความพยายามที่จะนำนโยบายสู่การปฏิบัติ แต่พบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในเรื่องนี้เป็นไปอย่างล่าช้า รวมถึงได้สรุปสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ และแนวคิดทฤษฎีในเรื่องนี้ เพื่อเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นอยู่ของประเทศไทย ทำให้ได้ข้อสรุปที่เป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่หน่วยงานต่างๆ จะต้องร่วมมือกันดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจังต่อไป เนื่องจากมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องมีผู้นำที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ ความสามารถอย่างสูงพร้อมไปกับการมีคุณธรรม ที่จะนำประเทศให้สามารถยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานอันแข็งแกร่งมั่นคงด้วยตนเอง ก่อนที่จะก้าวสู่การแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมั่นใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงจัดทำ
รายงานฉบับนี้ขึ้นด้วยวิธีการศึกษา รวบรวมสาระความรู้และ
สังเคราะห์จากเอกสารหลักๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน
ที่ต้องการเห็นพัฒนาการของประเทศไทยในเรื่องนี้ เพื่อเป็นข้อมูล
พื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้มีความรู้ ความเข้าใจ
และมองเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ
ของประเทศไทยที่มีอยู่ไม่น้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ได้อย่างชัดเจนมาก
ยิ่งขึ้น สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสาระจากเอกสารฉบับนี้จะสร้าง
ความรู้ ความเข้าใจ และเป็นประโยชน์แก่การปฏิรูปการเรียนรู้สำหรับ
ผู้มีความสามารถพิเศษอย่างกว้างขวางต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
และเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

1. ความเป็นมา	1
2. นโยบายที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 มติคณะรัฐมนตรี	4
2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	10
3. แนวคิดและทฤษฎีในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความสามารถพิเศษ	12
3.1 การคัดเลือกและเสาะหาผู้มีความสามารถ พิเศษ	12
3.2 หลักการและรูปแบบในการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	15
3.3 การจัดหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ	16
4. การดำเนินงานในต่างประเทศ	23
5. การดำเนินงานของประเทศไทย	33
5.1 สภาพที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน	33
5.2 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในปัจจุบัน	39
5.3 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานสำหรับประเทศไทย	42
บรรณานุกรม	46

สภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์

การจัดการศึกษา

สำหรับเด็กและเยาวชน

ที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

1. ความเป็นมา

ความแตกต่างในศักยภาพของมนุษย์เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นทั่วโลก ทุกๆ ประเทศจึงมีกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพสูงโดดเด่นเหนือกว่าบุคคลในวัยเดียวกันอยู่จำนวนหนึ่ง ประสบการณ์และผลการวิจัยของประเทศต่างๆ ให้ข้อค้นพบตรงกันว่า หากบุคคลเหล่านี้ได้รับการเอาใจใส่ดูแล พัฒนาความสามารถอย่างถูกต้องเหมาะสมตั้งแต่วัยเยาว์ ความสามารถที่โดดเด่นในหลากหลายสาขาที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลจะนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานที่มีคุณประโยชน์อย่างอนันต์ต่อสังคม ด้วยคุณค่าของบุคคลเหล่านี้ หลายประเทศจึงกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนและระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกระดับ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของ

แต่ละบุคคล และจงใจให้ก้าวสู่เส้นทางอาชีพอันเป็นภารกิจที่รัฐบาลได้วางเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไว้อย่างครบวงจร

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของกลุ่มบุคคลดังกล่าว ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา โดยมีการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 ได้อนุมัติในหลักการของแผนพัฒนาดังกล่าวตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว โดยให้มีมาตรการที่จะทำให้เกิดการกระจายโอกาสครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นเป้าหมายซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงให้มีมาตรการที่จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายและแผนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ 10/2541 วันที่ 7 ตุลาคม 2541 จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นรับผิดชอบ 6 คณะ คือคณะอนุกรรมการแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ทำหน้าที่ดำเนินการให้มีการนำแผนสู่การปฏิบัติ ให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประสานการดำเนินงานเพื่อให้เกิดเครือข่ายอย่างกว้างขวาง ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลข่าวสารสนเทศต่างๆ ที่เป็น

ประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษและ คณะอนุกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษอีก 5 คณะ คือ คณะอนุกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ด้านภาษาไทย ด้านกีฬา ด้านดนตรี และด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ทำหน้าที่จัดทำ แผนปฏิบัติการพัฒนาในแต่ละด้าน เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผน ปฏิบัติการและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้ กฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับแรกคือ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา 81 กฎหมายดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่มีความสามารถพิเศษ โดยได้ระบุถึงสิทธิของบุคคลดังกล่าวว่า จะต้องได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม ในมาตรา 10 วรรคสี่ และปรากฏสาระอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในมาตราต่างๆ โดยเฉพาะในหมวด แนวการจัดการศึกษา

เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการแต่งตั้งองค์คณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบ การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยในระยะเริ่มต้น ได้แต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการที่รวมกลุ่มผู้ที่มีความต้องการการ ศึกษาพิเศษทั้ง 3 ประเภทคือ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการ ศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และเพื่อ ให้การดำเนินงานในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจังต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการ

จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะ เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2544

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเห็นว่า แม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้มาระยะหนึ่งแล้ว แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมถึงการขาดปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนอย่างเพียงพอ ที่จะช่วยให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จึงเห็นควรสรุปสถานการณ์และปัญหา รวมถึงยุทธศาสตร์ของเรื่องนี้ให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและจริงจังต่อไป

2. บทบายที่เกี่ยวข้อง

2.1 มติคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งสาระสำคัญที่ปรากฏในแผนดังกล่าวจะต้องถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป มีดังนี้

1. ความหมายของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ

การสร้างงานทางทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถทางกีฬา และความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขา อย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอื่นที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน

2. วิสัยทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษต้องได้รับการพัฒนาความสามารถพิเศษของตนเองอย่างเต็มที่ ให้เป็นผู้นำที่มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ สามารถนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่งอย่างต่อเนื่องและถาวร โดยได้รับการสนับสนุนและเสริมพลังจากครอบครัวและสังคม และมีโอกาสได้นำความสามารถนี้ไปปรับใช้ในครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลกอย่างมีความสุขและอย่างมีคุณธรรม

3. ปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

1) การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน การศึกษาในที่นี้หมายถึง กระบวนการพัฒนาของบุคคล ซึ่งเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รูปแบบของการศึกษาครอบคลุมทั้งการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาดำเนินชีวิต อันเป็นการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการและสภาพ

แวดลอมที่อยู่โดยรอบตัวคน

2) เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับระดับและประเภทของความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บรรลุขีดสูงสุด และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมในสังคมที่ทวีความซับซ้อนและมีความเป็นพลวัตมากขึ้น

3) พ่อแม่ผู้ปกครอง และครอบครัว ซึ่งเป็นบุคคลแรกในชีวิตของเด็กและเยาวชน มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการที่รอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม นอกจากนี้ สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวก็มีบทบาทพิเศษที่จะต้องเอาใจใส่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนเหล่านี้

4) สังคมต้องให้การยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล และความหลากหลายของเด็กและเยาวชน ทั้งทางด้านความคิด ความสนใจ ความสามารถพิเศษเฉพาะทางของบุคคล บุคลิกภาพและอื่นๆ

5) รัฐและสังคมพึงพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถด้านอื่นๆ โดยรอบด้านด้วย เพื่อให้เป็นคนที่มีความสามารถที่สมบูรณ์ ทั้งด้านสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ ทั้งนี้พึงระมัดระวังว่าการพัฒนาบุคคลโดยองค์รวมนั้น จะต้องไม่ลดทอนหรือสกัดกั้นความสามารถพิเศษของบุคคล

6) รัฐต้องไม่สร้างระบบการศึกษาที่ปิดกั้นการพัฒนา

ความสามารถพิเศษในทุกด้านของเด็กและเยาวชน ด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง หรือสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องสร้างระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษได้แสดงความสามารถทุกด้านที่มี และได้รับการพัฒนาความสามารถเหล่านั้นไปพร้อมๆ กัน

7) การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษได้ตลอดชีวิตของการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้นั้นต้องเอื้อต่อการสร้างสรรค์ คิดค้น ริเริ่มการเป็นตัวของตัวเอง การสร้างจินตนาการที่แหวกแนว ฯลฯ โดยที่ผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้จะต้องเข้าใจว่าผู้เรียนรู้ที่มีความสามารถพิเศษนั้นจะมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นค่อนข้างมาก

8) รูปแบบการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ควรคำนึงถึงการบริการเป็นพิเศษหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการเรียนรู้พิเศษหรือการรับรู้เฉพาะทาง การจัดกิจกรรมเสริมในระบบโรงเรียนปกติ ฯลฯ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รู้ศักยภาพ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่นั้นให้บรรลุถึงจุดสูงสุด

4. นโยบาย

รัฐและสังคมมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถพัฒนาจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละคน พร้อมทั้งมี

คุณธรรมและเจตคติที่จะรับใช้สังคม

5. วัตถุประสงค์

1) เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ให้มีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่มและสามารถพัฒนาจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล ตามทิศทางหรือสาขาศาสตร์ที่สนใจและมีความสามารถพิเศษ

2) เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจเพื่อนมนุษย์ เข้าใจสังคมและโลกอย่างถ่องแท้ รวมทั้งเกิดความตระหนักและมีเจตคติที่ดีต่อการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ มีความสุข และพร้อมที่จะสร้างผลงานที่เป็นเลิศ ซึ่งเป็นคุณประโยชน์แก่สังคมต่อไป

3) เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษในสาขาต่างๆ เพื่อเป็นฐานความคิด ฐานการดำเนินงานและการจัดทำรายละเอียดให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน อันจะทำให้ทุกๆ คน ในกลุ่มดังกล่าวสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ และเต็มตามศักยภาพ

4) เพื่อสร้างสรรค์กลุ่มบุคคลที่มีความสามารถพิเศษให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและจริงจังในประเทศไทย เพื่อเป็นแกนนำของสังคมในการพัฒนา การประดิษฐ์ การประยุกต์ศาสตร์/องค์ความรู้ และทักษะในการสาขาต่างๆ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ปรัชญาในการจัดการศึกษา และนโยบายตามที่กำหนดไว้

6. ยุทธศาสตร์หลัก

- 1) ส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2) เร่งสร้างผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้มากขึ้นโดยเร็ว เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ และการสร้างความเข้าใจแก่สังคมอย่างกว้างขวาง
- 3) ปฏิรูปกระบวนการการเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ตามความสามารถ ความสนใจและความถนัด จัดให้มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในเรื่องการเรียนการสอนและการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
- 4) ให้องค์กรของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ เอกชน องค์กรชุมชน ประชาคมจังหวัด สถาบันทางสังคมต่างๆ และสื่อมวลชน มีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งมีความรู้ในการสังเกตแววความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษ ตลอดจนจัดหาและจัดสรรปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้พัฒนาตนจนบรรลุศักยภาพสูงสุด
- 5) สร้างกลไกเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ และจัดให้มีระบบการบริหารและจัดการแบบพิเศษ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนฯ รวมทั้งมีระบบติดตามและประเมินผลงานด้านนี้อย่าง

จริงจังและต่อเนื่อง

2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษไว้ดังนี้

มาตรา 10 (วรรค 4)

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 22

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 (1)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

มาตรา 28 (วรรค 1)

หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม **มาตรา 10** วรรคสอง วรรคสาม และ**วรรคสี่** ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ

มาตรา 60

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(1)

(2)

(3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตาม **มาตรา 10** วรรคสอง วรรคสาม และ**วรรคสี่** โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

3. แนวคิดและทฤษฎีในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3.1 การคัดเลือกและเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ (Identification Process)

หลักของการเสาะหาและสำรวจความสามารถพิเศษของเด็กเพื่อตรวจสอบศักยภาพพื้นฐาน ในอันที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน ซึ่งโดยทั่วไปเด็กแต่ละคนมีทั้งจุดดีและจุดเด่นอยู่ในตัว และในเด็กบางคนก็มีจุดเด่นที่โดดเด่นกว่าเด็กอื่นๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่ศักยภาพพื้นฐานและการบ่มเพาะภายหลัง อย่างไรก็ตาม พบว่าความสามารถพิเศษที่แฝงอยู่ในตัวเด็กที่มีความสามารถกว่าเด็กอื่นนั้น อาจไม่แสดงออกอย่างชัดเจนอย่างเช่นคนทั่วไปคาดคิด เด็กที่มีศักยภาพโดดเด่นพอที่จะเป็นอัจฉริยะบุคคลในอนาคตได้อย่างสบายๆ อาจไม่แสดงความสามารถใดๆ ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ในสถานการณ์ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษาที่ปิดกั้นความสามารถของเด็กทั่วไปเช่นนี้

ดังนั้น ในกระบวนการสำรวจหรือเสาะหาเด็กกลุ่มนี้จึงต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจกับธรรมชาติอันหลากหลาย ตลอดจนปัจจัยที่อาจปิดกั้นความสามารถอันแท้จริงของเด็กได้ อาทิ การเลี้ยงดูระบบการศึกษา ประสบการณ์ชีวิต ปัญหาทางครอบครัว ฯลฯ ด้วยเหตุนี้การกำหนดขั้นตอนวิธีการ ตลอดจนการใช้เครื่องมือในการสำรวจและเสาะหา จึงต้องทำอย่างระมัดระวัง และไม่ปิดกั้นเด็กที่อาจไม่ได้รับการเลือกหรือเสนอชื่อในอนาคต

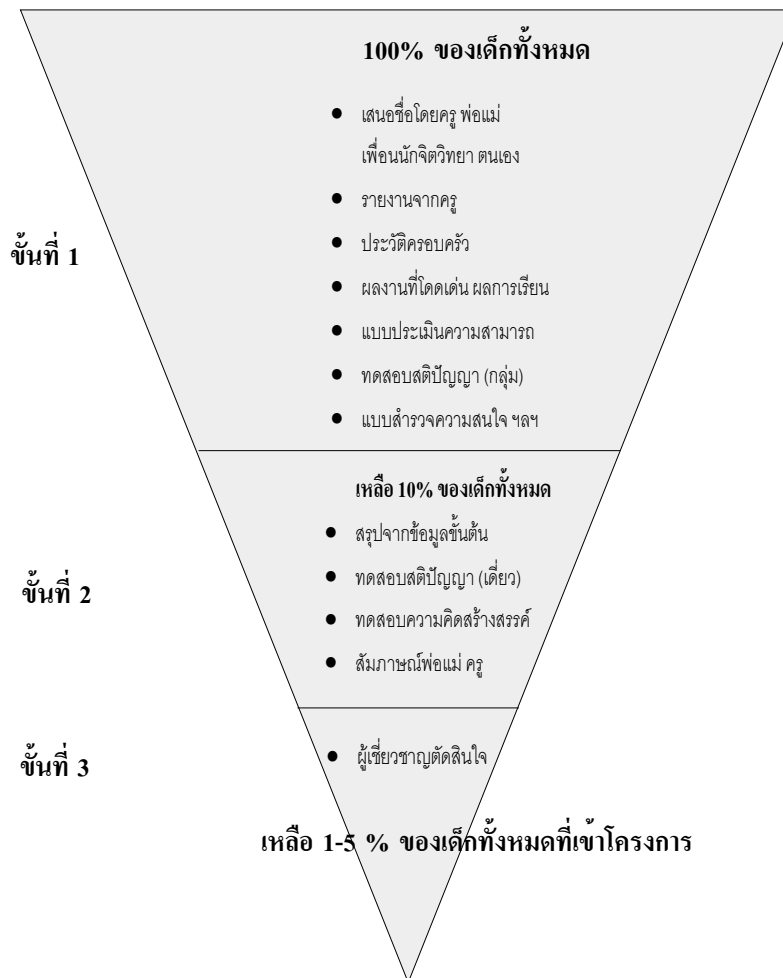
ในอดีตที่ผ่านมาเน้นการสำรวจและเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษยึดอยู่กับการสอบแข่งขัน การใช้ข้อสอบคัดเลือก การใช้ผลจากคะแนนที่ได้มาจากแบบทดสอบทางสติปัญญา หลังจากที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มนี้มาหลายปี จึงได้พบว่าความผิดพลาดในการคัดเลือกเด็กเข้าโครงการนั้น มาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ความไม่กระจ่างชัดในเรื่องคุณลักษณะของเด็กแต่ละประเภท ความเข้าใจผิดพลาดในเรื่องความสามารถทางสติปัญญา การยึดถือแบบทดสอบข้อเขียนอย่างเอาจริงเอาจัง โดยไม่ใช้เกณฑ์อื่นเข้ามาร่วมตัดสิน ความไม่รอบคอบระหว่างการดำเนินการคัดเลือก รวมถึงการคัดเลือกไม่ตรงกับเป้าประสงค์ที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีเด็กหลายประเภทที่ต้องใช้วิธีหรือเครื่องมือพิเศษในการสำรวจ เช่น เด็กที่มีความสามารถต่ำกว่าความเป็นจริง หรือเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ

แนวทางในการเสาะหาอัจฉริยภาพของเด็ก ๆ ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติปัจจุบัน คือ

1. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอน
2. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับแนวของเด็ก
3. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่ไม่ลำเอียงกับเด็กกลุ่มใดเป็นพิเศษ
4. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอนมีข้อมูลหลายด้านประกอบกัน ดังแผนภูมิในหน้าถัดไป

แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการสำรวจหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2524. ปรับมาจาก Model ของ Clark, 1992.)

3.2 หลักการและรูปแบบในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

โดยทั่วไปการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดเนื้อหายากและท้าทายกว่าหลักสูตรสำหรับเด็กทั่วไป
- 2) มีการเชื่อมโยงและบูรณาการกันในหลายๆ วิชา
- 3) ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกสิ่งที่ตนเองจะเรียน
- 4) จัดกระบวนการเรียนการสอนที่สลับซับซ้อน ลึกซึ้งกว่า

หลักสูตรปกติ

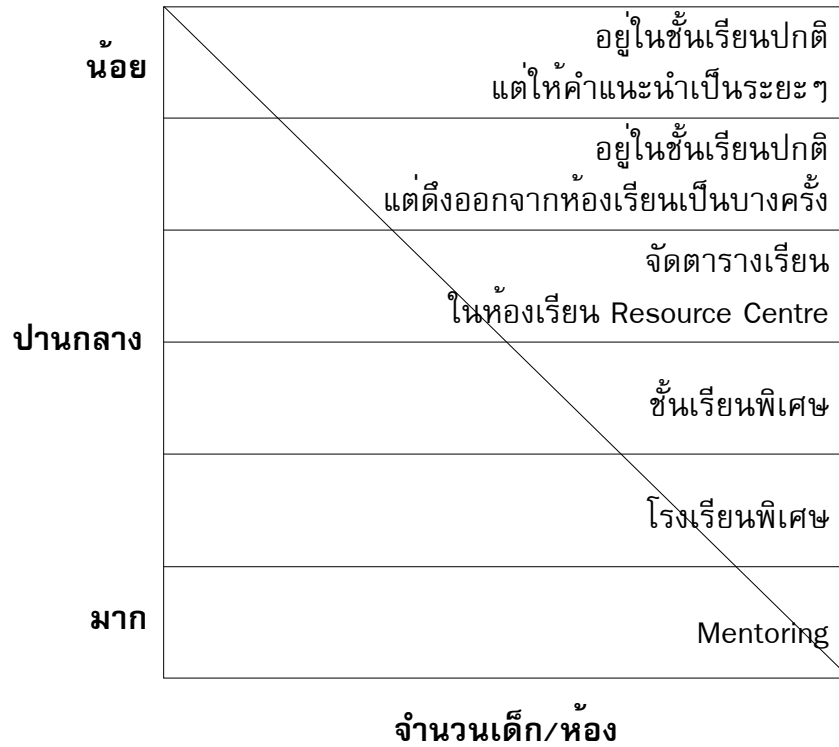
- 5) เน้นกระบวนการทางความคิดระดับสูง
- 6) มีกิจกรรมที่ตอบสนองความหลากหลายของกระบวนการเรียนรู้
- 7) ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาผลงานหรือผลการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจน

8) ให้ความสนใจกับความมุ่งมั่นในความสำเร็จ ความกระตือรือร้นและการเปลี่ยนแปลงภายในที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ส่งผลดีต่อสังคม

9) เน้นพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมเป็นแกนนำ

10) เน้นการพัฒนาสมองทุกส่วน (Whole Brain Approach)

สำหรับการพิจารณาการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษนั้น แนวทางหนึ่งที่สามารถทำได้คือการพิจารณาระดับความสามารถหรือความต้องการว่ามีมากอยู่ในระดับใด แล้วจัดกลุ่มตามลำดับอาการดังนี้ คือ

3.3 การจัดหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

วิธีการจัดหลักสูตรที่สำคัญๆ มี 4 วิธีคือ

1. วิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)
2. วิธีขยายหลักสูตร (Extension)
3. วิธีลดระยะเวลาเรียน (Acceleration)
4. การใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษาดูแล (Mentoring)

ดังมีรายละเอียดในแต่ละวิธีการดังนี้

1) การสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)

เป็นวิธีการจัดการศึกษาแบบขยายกิจกรรมในหลักสูตรให้กว้างและลึกซึ้งกว่าที่มีอยู่ในหลักสูตรปกติที่เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา และเด็กอาจใช้เวลามากกว่าหรือน้อยกว่าเวลาที่เด็กอื่นในชั้นเรียนเดียวกัน สามารถวางแผนในการจัดการศึกษาที่ให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับอายุต่างกัน แต่มีความสนใจและมีความสามารถด้านเดียวกันมาเรียนด้วยกัน เป็นบางชั่วโมง โดยปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้เข้มข้นและกว้างขวางขึ้น การสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ช่วยให้เด็กพัฒนาสิ่งที่สนใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในการปูพื้นฐานทักษะการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ สืบสวน สอบสวน หาความรู้ ความจริงและสนับสนุนให้เด็กศึกษาหาความรู้ที่นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายในการเรียนสำหรับเด็กปกติ เหมาะสำหรับเด็กที่ก้าวหน้ากว่าเพื่อนๆ และอาจเบื่อหน่ายการเรียน

ลักษณะการจัดกิจกรรมในการเรียนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์

1. ชุดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล
2. โครงงาน
3. ทักษะศึกษา

การเรียนการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ ในชั้นเรียนสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ดังนี้

1. กิจกรรม แบบฝึกหัดต่างๆ จัดให้เปิดกว้าง เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิดให้มากที่สุด
2. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา กิจกรรมหรือเสนอแนะรูปแบบหรือการเรียนการสอน

3. ฝึกให้เด็กได้ศึกษาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ลึกและชัดเจน
4. ปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ (Learning Styles) ของเด็กแต่ละคน
5. ฝึกการทำโครงสร้างการเรียนรู้ แผนที่ความรู้ของตนเอง
6. จัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กในสิ่งที่เขาสนใจ พัฒนาทักษะกระบวนการทางความคิดระดับสูง และสามารถบูรณาการหลายๆ สาขาเข้าด้วยกัน มีความสามารถในหลักสูตรได้ดีขึ้น

การสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ สามารถจัดกับกลุ่มเด็ก ได้ดังนี้

1. จัดชั้นพิเศษให้กับเด็กที่มีความสนใจ มีความสามารถในเฉพาะวิชาการ จัดห้องเรียนพิเศษที่นักเรียนมีระดับความสามารถพอๆ กันมาเรียนร่วมกันเฉพาะวิชา (ไม่ใช่แยกห้องเด็กเก่งเด็กอ่อนและไม่แยกวิชา) ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถได้ตามศักยภาพยิ่งขึ้น เพราะได้ทำงานที่เหมาะสมมากขึ้น และครูก็จัดกิจกรรมง่ายขึ้น ได้ทำงานที่ท้าทายทั้งครูและนักเรียน

2. จัดชั้นเรียนพิเศษบางเวลา เช่น เด็กเก่งคณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ นอกเวลาเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ ปิดเทอม อาจทำได้กับทั้งเด็กในโรงเรียนเดียวกัน ต่างชั้นเรียน และเด็กต่างโรงเรียนกัน

3. จัดกิจกรรมพิเศษในชั้นเรียนปกติ เป็นการจัดให้กับเด็กทุกระดับไว้ในกลุ่มเดียวกันในบางครั้ง เพื่อการช่วยเหลือซึ่งกัน

และกัน เกิดพัฒนาการทางสังคมขึ้น แต่บางครั้งก็ควรจัดเด็กมีระดับการเรียนรู้เดียวกันไว้กลุ่มเดียวกัน เพื่อโอกาสในการใช้กิจกรรมเสริมที่ยากกว่าปกติ

ในปัจจุบันวิธีนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายมาก สามารถจัดได้หลากหลายตามความสามารถพิเศษของเด็ก โดยไม่จำกัดเฉพาะวิชาในหลักสูตรเท่านั้น และมีผลกระทบทางจิตใจ อารมณ์ สังคม และกระบวนการเรียนรู้ในระยะยาวของเด็ก สำหรับประเทศไทยอาจมีข้อจำกัดในเรื่องวิธีสอนที่หลากหลาย

2) วิธีการขยายหลักสูตร (Extension)

เป็นการจัดโปรแกรมการศึกษานอกหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ที่ตอบสนองความสนใจและความสามารถเป็นรายบุคคล สามารถทำเป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่มได้ เด็กสามารถเรียนเกินกว่าหลักสูตร กิจกรรมและการดำเนินการจัดสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบเช่น

1. การทำโครงการพิเศษ
2. การเรียนรู้ในห้องศูนย์วิทย์พัฒนา
3. ทำศูนย์วิทยาการที่เป็นแหล่งกระตุ้นการเรียนรู้ตามความสนใจที่มีสื่อรูปแบบต่างๆ
4. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
5. เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
6. ทำการกำหนดโครงงานร่วมกัน
7. การเริ่มโครงการที่แปลกใหม่ร่วมกับนักเรียน

8. แคมป์วิชาการ หรือแคมป์ตามความสนใจของเด็ก
9. สร้างเครือข่ายกลุ่มที่มีความสนใจ หรือมีความพยายามแบบเดียวกันเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับสูง
10. จัดการแข่งขัน ในบางครั้งการแข่งขันทำให้เกิดการกระตุ้น เกิดมีการท้าทายทางความคิดและทำให้เกิดการปรับคุณภาพการเรียนการสอนจากการเปรียบเทียบและแข่งขัน เช่น โครงการโอลิมปิกวิชาการ การแข่งขันคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นต้น
11. การฝึกทักษะการเรียนรู้ เช่น การหาข้อมูล การใช้ข้อมูล การวินิจฉัยวิเคราะห์ ใช้วิจารณ์ญาณกับข้อมูล การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ เป็นต้น

3) วิธีลดระยะเวลาเรียน (Acceleration)

การจัดการศึกษาแบบลดระยะเวลาเรียน (Acceleration) เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นทางการศึกษาได้มากขึ้นวิธีหนึ่ง แต่ต้องมีกระบวนการที่ถูกต้องรัดกุมจึงจะเป็นผลดีกับเด็ก การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่สามารถเรียนร่วมกับผู้อื่นได้สูงกว่าวัยของตนเองเรียกว่า การสอนแบบลดระยะเวลาทั้งสิ้น วิธีนี้ใช้กันมานานในทุกๆ ประเทศ ซึ่งกลยุทธ์ในการจัดการมีมากมายหลากหลาย แต่ที่เรามักจะพบคือการให้เด็กข้ามชั้นเรียน โดยขาดกระบวนการที่ครบถ้วน ทำให้เด็กมีผลเสียทางด้านอื่นได้ในภายหลัง

หลักการจัดการศึกษาแบบลดระยะเวลาเรียน

1. ให้เข้าเรียนเร็วกว่าวัยของเด็กปกติมาก ในกรณีของเด็ก

มีความพร้อมสูงมาก ได้รับการตรวจสอบจากนักจิตวิทยาที่เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบความสามารถ มีความมั่นคงทางอารมณ์ สังคม และมีวุฒิภาวะมากกว่าเพื่อนวัยเดียวกัน และไม่ใช่ว่าเป็นสิ่งที่พ่อแม่ ต้องการให้เลื่อน

2. ข้ามชั้นเรียน ต้องมีการกลั่นกรองตามกระบวนการ ที่ดี ดังที่กล่าวข้างต้น โดยพิจารณาจากเด็กที่ชอบทำงานที่ยากๆ สลับซับซ้อน

3. ให้เรียนในชั้นสูงกว่าบางวิชา วิธีนี้ได้ผลดีมากและเด็ก ไม่ถูกเพ่งเล็งมากนัก

4. ให้ทำงานในชั้นสูงกว่าแต่เด็กยังอยู่ในชั้นเดียวกับ เพื่อน

5. ย่นหลักสูตรให้เด็กจบเร็วขึ้น โดยที่มีเนื้อหาเท่าเดิม

6. จัดกลุ่มเด็กที่มีความสามารถเรื่องเดียวกัน แต่ต่างชั้น กันมาเรียนด้วยกัน

ลักษณะเด็กที่จะพิจารณาให้ได้รับการจัดการศึกษา แบบลดระยะเวลาเรียน

1. มีความสามารถมากกว่าเด็กในวัยเรียนกันอย่างเห็น ได้ชัดเจน

2. มีความกระหายที่จะเรียนรู้ โดยไม่เครียด

3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และสังคมเหมาะกับอายุ

4. เด็กมีความพร้อมที่แยกจากเพื่อน

5. พ่อแม่ ผู้ปกครองและโรงเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ควรใช้กระบวนการจัดการศึกษาแบบนี้กับเด็ก

6. ต้องมีความแน่ใจว่า ไม่เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ใหญ่ที่อาจเป็นพ่อแม่ หรือครู ที่ตั้งความคาดหวังกับเด็กสูงเกินจริง

7. ต้องมีคนดูแลและรับผิดชอบในการจัดครั้งนี้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีเกณฑ์ความสามารถสติปัญญาสูง IQ เกิน 130 ขึ้นไป (ในกรณีเด็กที่มีความสามารถทางการเรียน) ได้รับการตรวจสอบจากนักจิตวิทยาที่เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสามารถของเด็ก

ประโยชน์ของการจัดการศึกษาแบบลดระยะเวลาเรียน คือ

1. สามารถเรียนตามศักยภาพของตัวเอง
2. เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนสิ่งที่ยากขึ้นให้เหมาะกับความสามารถของตัวเอง
3. ลดทัศนคติทางลบกับการเรียนรู้ ลดความท้อแท้ช่วยเหลือเด็กเก่งไม่ให้เบื่อหน่ายการเรียนในวิชาปกติที่เขาไปได้เร็วกว่าเพื่อนๆ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการถดถอยทางศักยภาพของเด็ก หรือทำลายศักยภาพตนเอง

4) การใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษาดูแล (Mentoring)

เป็นการใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาช่วยเด็กที่มีความสามารถโดดเด่น มักจะทำในระดับมัธยมศึกษา กับเด็กที่มีความสนใจอย่างเด่นชัด และมีทักษะพื้นฐานทางสังคมดี จัดระบบวิธีเรียนของตนเองได้ดีแล้ว ซึ่งเด็กสามารถทำงานภายใต้คำแนะนำของผู้

เชี่ยวชาญ เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย ครูที่สนใจเรื่องเดียวกับเด็ก บุคคลในละแวกบ้าน ทนาย นักเคมี นักประวัติศาสตร์ สถาปนิก และผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ

การใช้วิธีการทางการศึกษาที่ดีไม่ควรยึดวิธีการเดียว เพราะทำให้เกิดสภาพการศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่นตามความต้องการ หรือสภาพความสามารถของเด็ก การกำหนดและเลือกใช้วิธีการจัดการศึกษาจะไม่ตายตัว มีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา (Dynamic Process) และควรใช้วิธีหลายอย่างในโครงการเดียวกัน เช่น อาจใช้ทั้งแบบ **Enrichment, Extension, Acceleration** และ **Mentoring** โดยมีแนวพิจารณาจากความต้องการและความสามารถของเด็กควบคู่ไปกับความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการของโรงเรียน

ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางนั้น จะต้องดัดแปลงตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแต่ละโรงเรียนที่สามารถจัดให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การให้ความช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ จำเป็นต้องสร้างระบบโครงสร้างทางการศึกษาที่จะสามารถรองรับความต้องการในส่วนนี้

4. การดำเนินงานในต่างประเทศ

ปัจจุบันหลายๆประเทศได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนเด็กและเยาวชนในชาติของตนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมหรือ

ประเทศที่ต้องการพัฒนาประเทศด้วยอัตราที่ก้าวกระโดด ซึ่งในเรื่องนี้บางประเทศถือว่าเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ไม่เปิดเผยสำหรับข้อมูลที่มีการเผยแพร่ในหลายประเทศพบว่า มีการกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติในระดับประเทศไว้อย่างชัดเจน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร ทั้งในเรื่องการศึกษาและการประกอบอาชีพตามเป้าหมายของประเทศ รัฐจัดสรรงบประมาณเป็นพิเศษให้ และมีการจัดตั้งกองทุนสมทบจากแหล่งต่างๆ มีการเสาะแสวงหากลุ่มเด็กพิเศษเหล่านี้ตั้งแต่วัยเยาว์ ในโรงเรียนจะมีรูปแบบการเรียนการสอน หลักสูตร และมีโปรแกรมพิเศษมากมายให้เด็กได้เลือกเรียนตามความเหมาะสมกับความสามารถพิเศษของเด็กแต่ละคน ครูผู้สอนจะได้รับการอบรมเป็นพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่จะสอนเด็กกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี ทุกประเทศดำเนินการพัฒนาเด็กเหล่านี้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน นอกจากนั้นในระดับประเทศและมลรัฐ จะมีองค์กรที่ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ ประสานการดำเนินงานให้คำปรึกษา แนะนำ รวมถึงมีศูนย์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิจัยและรวบรวมผลงานวิจัยเพื่อสะสมและเผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง ในปัจจุบันมีองค์กรระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ The World Council for Gifted and Talented Children เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อให้การสนับสนุนหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีความประสงค์จะพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเน้นการดำเนินงานในรูปแบบแลกเปลี่ยนและร่วมมือกันด้านวิชาการ โดยมีสมาชิกจากทั่วโลกประมาณน้อยกว่าประเทศ และมี

องค์กรในระดับภูมิภาค ซึ่งรวมถึงเอเชียแปซิฟิก The Asia-Pacific Federation of The World Council for the Gifted and Talented Children (APF) ดำเนินการประสานงานและทำหน้าที่เช่นเดียวกับหน่วยงานแรก สำหรับสาระสำคัญของการดำเนินงานเรื่องนี้โดยสรุปของประเทศต่างๆ มีดังนี้

1) ประเทศแคนาดา

ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเน้นและให้ความสำคัญกับมิติด้านสติปัญญา (Intellectual Ability) เป็นพิเศษ รัฐบาลมีนโยบายการจัดการศึกษาด้านนี้ที่ชัดเจนการจัดบริการทางการศึกษาให้ลื้ลิตีกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ที่จะรับบริการในโรงเรียนทุกโรงเรียน แนวการจัดเน้นจัดในรูปการเรียนร่วมกับเด็กปกติ การดำเนินการต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและทางโรงเรียน แต่ถ้าชั้นเรียนปกติไม่เหมาะสม อาจจัดแยกเป็นชั้นเรียนพิเศษได้ การจัดเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางสังคม ระดับสติปัญญา และความต้องการของตัวเด็กที่แตกต่างกัน ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานหรือองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงกับเด็กกลุ่มนี้ มีการจัดโปรแกรมการเรียนโดยบูรณาการหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนการสอนร่วมกับเด็กปกติ การแยกชั้นเรียนหรือจัดโปรแกรมเรียนพิเศษที่แยกชั้นเรียนมักเริ่มในระดับ เกรด 3 (ประถมศึกษาปีที่ 3) ในกรณีที่เด็กมีความสามารถสูงมาก (Highly Gifted) อาจใช้แบบเรียนร่วมกับคนอื่นเฉพาะในบางเวลา หรือกำหนดให้ใช้แบบเรียนเฉพาะโดยตลอด

แล้วแต่ความเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละคนได้

2) ประเทศอังกฤษ

โดยภาพรวมแล้วยังไม่มีการกำหนดนโยบายในเรื่องนี้ที่ชัดเจนเหมือนหลาย ๆ ประเทศ ด้วยอิทธิพลของระบบการปกครอง แต่ในทางปฏิบัติอังกฤษมีหลักสูตรที่มีโครงสร้างที่ดีในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อังกฤษมีโครงการพิเศษมากมาย รวมทั้งมีการเผยแพร่เอกสาร ตำรา งานวิจัย และความเคลื่อนไหวอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นโอกาสที่เอื้อให้เด็กกลุ่มนี้ได้มีการพัฒนาและเรียนรู้มากขึ้น ในปี ค.ศ. 1987 ได้มีการจัดตั้งศูนย์สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หลังจากที่ได้ดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการมาเกือบ 10 ปี โดยทำหน้าที่ประสานงานและเป็นแหล่งรวบรวมงานวิจัยและสื่อ ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานและองค์กรที่จัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้

3) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่จุดชนวนความสนใจของโลกในเรื่องนี้ และเป็นประเทศแรกที่ใช้คำว่า Gifted Education เป็นประเทศที่มีอิทธิพลทางความคิด และถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1957 รัฐบาลสหรัฐฯ ให้ความสนใจและให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง มีโครงสร้าง นโยบายและกฎหมายที่ชัดเจนมากที่สุด นับได้ว่าเป็นประเทศที่ครองความเป็นหนึ่งในเรื่องการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ นโยบายการจัดการศึกษากำหนดให้มีการสร้างมาตรฐาน

หลักสูตรทั้งด้านเนื้อหาและภาคปฏิบัติที่ทำทลาย สร้างสรรค์โอกาสในการเรียนรู้ที่ทำทลายมากขึ้น ให้เต็มศักยภาพที่เด็กมีอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ขยายโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น พัฒนาครูให้มีความสามารถ พัฒนาหลักสูตรที่ซับซ้อนและท้าทายเด็กให้เรียนรู้ได้ดี มีการช่วยเหลือและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษประเภทต่างๆ อย่างชัดเจน รัฐบาลกลางเป็นผู้กำหนดนโยบายและกฎหมาย เพื่อให้มลรัฐต่างๆ นำไปปฏิบัติ โดยมลรัฐจะเป็นผู้ระบุหรือกำหนดว่าเด็กมีความสามารถพิเศษในด้านใด เพื่อให้ได้รับสิทธิสนับสนุนด้านงบประมาณและกำหนดนโยบายการศึกษาของมลรัฐขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติ มีโปรแกรมการศึกษามากมาย รวมทั้งโปรแกรมในระดับชาติสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ที่แตกต่างจากโปรแกรมที่มีอยู่ในระบบการศึกษาปกติ ตัวอย่างเช่น Advanced Placement Program หรือ AP Program ที่เป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1955 และได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วจนปัจจุบันในแต่ละปีจะมีเด็กนักเรียนเข้าร่วมโครงการกว่าหนึ่งล้านคน โดยโปรแกรมพิเศษเหล่านี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อและแนวทางดำเนินการในลักษณะเดียวกัน คือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีอยู่ในทุกกลุ่มชน ทุกระดับ ทุกสาขาวิชาชีพ ควรขยายการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและให้การสนับสนุนสร้างโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจ วิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ทั้งสถานการณ์และกับชีวิตจริง ใช้แบบทดสอบกับเด็กเท่าที่จำเป็น สนับสนุนเด็กกลุ่มนี้ทั้งในรูปแบบเรียนปกติ ชั้นเรียนพิเศษ รวมถึงจัดให้โรงเรียนมีการสอน

ที่มีความยืดหยุ่นเพื่อให้เด็กได้เรียนอยู่ในกลุ่มที่มีความสนใจและความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

4) ประเทศออสเตรเลีย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีลักษณะค่อนข้างก้าวหน้า มีรูปแบบการจัดในลักษณะกระจายอำนาจ แต่ยังคงความหลากหลายของวิธีการจัด การดำเนินการกำหนดให้มีองค์กรกลางที่ไม่ใช่หน่วยราชการที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในเรื่องนี้ โดยตรงผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวระดับชาติ ชื่อว่า Association for Gifted & Talented Children และการดำเนินงานในทางปฏิบัติ เช่น เรื่องหลักสูตรให้อิสระอยู่กับรัฐต่างๆ เด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกคน จะมีหลักสูตรเฉพาะบุคคลที่ต่างจากเด็กอื่น ๆ โรงเรียนสามารถจัดให้มีการย่นระยะเวลาเรียนได้ตลอดทุกระดับชั้น มีการจำแนกประเภทความสามารถของเด็กอย่างชัดเจน ครูผู้สอนต้องได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ ผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เด็กจะได้รับการแนะแนวและคำปรึกษาทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

5) ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในอดีตแม้ว่าสภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมของจีนจะต่ำกว่ามาตรฐานสากล แต่จีนก็ให้ความสำคัญกับคนที่มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในยุคใหม่ของจีน เริ่มเมื่อปี ค.ศ.1978 โดยการริเริ่มของ

University of Science & Technology of China ดำเนินการโดยจัดให้มีชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่อายุต่ำกว่า 15 ปี พร้อมกับทำวิจัยเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถเหนือปกติ โดยคณาจารย์จากสถาบันต่างๆ มากกว่า 30 องค์กร (Research Group of Supernormal Children) ปัจจุบันมีนักวิจัยที่ทำงานให้กับสถาบันนี้ในทุกมณฑลทั่วประเทศประมาณ 8,000-10,000 คน และมีการดำเนินงานที่แผ่ขยายไปทั่วประเทศ เพื่อสำรวจหาเด็กที่มีแววความสามารถพิเศษ แม้ว่านโยบายด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในปัจจุบันของจีนจะยังไม่ได้ระบุไว้ชัดเจน แต่จีนก็มีการเน้นการคัดเลือก โดยการแข่งขันเพื่อค้นหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ จีนยังมีความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมพิเศษหลังเลิกเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และการสร้างพลังเยาวชนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษอย่างหลากหลายทุกด้าน

6) ประเทศไต้หวัน

นับเป็นประเทศที่ให้ความสนใจกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มากประเทศหนึ่ง ไต้หวันเข้าไปเกี่ยวข้องและมีบทบาทกับวงการการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษของโลกอย่างใกล้ชิด มีการจัดประชุมระดับโลก การสร้างสายสัมพันธ์เครือข่ายจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของโลก สร้างองค์ความรู้ และความสัมพันธ์ทางวิชาการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเทศไต้หวันได้มีการพัฒนาและ

ขยายวงกว้างออกไป โดยการดำเนินงานในรูปของแผนนำร่องต่าง ๆ มีนักเรียนพิเศษ โดยเฉพาะสาขาปัญญาเลิศเพิ่มขึ้นมากอย่างรวดเร็ว มีการทุ่มทุนงบประมาณในด้านนี้อย่างเต็มที่ มีแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เรียกว่า Gate Program การดำเนินการอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดหลักสูตร การอบรมครู และการทำวิจัย โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการปรับปรุง เนื้อหาหลักสูตรและพัฒนาโครงการ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น มีการพัฒนาครูในทุกๆระดับ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวในทุกๆรูปแบบ กำหนดให้โรงเรียนจัดรูปแบบการสอนที่หลากหลาย มีกิจกรรมพิเศษหรือให้มีการจัดชั้นเรียนพิเศษ มีการวิจัยด้านความสามารถให้โดดเด่นเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ การจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเด็กจะได้รับการทดสอบและประเมินความสามารถเฉพาะทางของตน รูปแบบการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็นหลายระดับ โดยทั่วไปแล้วรัฐบาลกลางจะเป็นผู้กำหนด เป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนทำหน้าที่พัฒนา ประยุกต์และทำการทดลองในชั้นเรียน ด้วยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย และครูเฉพาะสาขา มีการประชุมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแผนการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ

7) ประเทศฮ่องกง

แม้ว่าจะไม่ได้มีประกาศชัดเจนในเรื่องการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในกฎหมายมาก่อน แต่ในทางปฏิบัติ ฮ่องกงได้มีการดำเนินการโดยเน้นความสามารถทางสติปัญญา และ

ความสามารถทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษของฮ่องกงจะเน้นความสามารถทางวิชาการเป็นหลักโดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแนวทางการพัฒนาการศึกษาในด้านนี้ ฮ่องกงได้เร่งสนับสนุนงานวิจัย จัดทำโครงการนำร่อง จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ ฮ่องกงใช้ระบบที่จัดในโรงเรียนปกติ และจัดให้มีโครงการพิเศษที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการเป็นการเรียนร่วมกับกลุ่มเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยฝึกให้เด็กเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความสามารถต่างกัน และไม่เห็นด้วยกับการจัดโรงเรียนแยกออกเฉพาะ กำหนดให้มีรูปแบบการจัดการศึกษาโดยการจัดกลุ่มเด็กที่มีความสามารถคล้ายกันแล้วจัดเวลาพิเศษให้ จัดทำหลักสูตรเร่งรัด (Acceleration) รวมถึงการเข้าโรงเรียนก่อนวัย ให้ข้ามชั้นเรียนหรือให้เรียนชั้นสูงในบางวิชาได้ ขยายหลักสูตรให้กว้างและลึกกว่าเด็กปกติ พัฒนาหลักสูตรพิเศษตามความสนใจและความถนัดของเด็ก

8) ประเทศสิงคโปร์

เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง มีการพัฒนาคุณภาพและความเป็นเลิศทางการศึกษาอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจน มีการดำเนินการและการติดตามอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องมาหลายปี จัดตั้งโครงการพิเศษชื่อ Gifted Education Branch ในปี 1983 ดำเนินการในรูปแบบโครงการนำร่องในปี 1984 ปัจจุบันสามารถขยายผลไปได้มาก การจัดการ

ศึกษาสิงคโปร์ได้ใช้วิธีการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) ฝึกการคิด การเป็นผู้นำ ฝึกการทำโครงการทุกวิชา มีกระบวนการด้านการแนะแนวและด้านจิตวิทยาที่ดี ปัจจุบันสิงคโปร์มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนขยายไปในทุกชั้นเรียนแทนการ “คัด” แล้ว “แยก” เป็นชั้นพิเศษเหมือนแต่ก่อน

9) ประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่เห็นความสำคัญของการนำบุคคลที่มีความสามารถพิเศษมาช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาหนึ่งในสามประการ จึงได้กำหนดไว้ว่า “ต้องสรรหา ส่งเสริมและใช้ประโยชน์จากกลุ่มอัจฉริยะ เพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้า 4 ประการคือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปและวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ การผลิตและการจัดการชุมชน” โดยมุ่งเน้นอัจฉริยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสำคัญ เนื่องจากความรู้ที่กว้างขวางในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านอุตสาหกรรมและความทันสมัยของประเทศชาติ รัฐได้มีนโยบายระดับชาติในการให้การศึกษาระดับประถมศึกษาแก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ พร้อมทั้งจัดแข่งขันโอลิมปิกระดับชาติ เพื่อค้นหาและสนับสนุนเด็กนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และคอมพิวเตอร์ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้มีโอกาสเข้าแข่งขันในระดับนานาชาติ ประเทศเวียดนามจัดการแข่งขันระดับชาติขึ้นทุก ๆ ปีตั้งแต่ปี 2515 เป็นต้นมา และส่งเด็กนักเรียนเข้าแข่งขัน

ระดับนานาชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลจากการแข่งขันมากกว่าประเทศอื่นๆ ในเอเชีย

5. การดำเนินงานของประเทศไทย

5.1 สภาพที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

1. นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการศึกษาในอดีตที่ผ่านมานับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับแรกเรื่อยมาจนถึงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) นั้น ปรากฏว่ามีได้กล่าวถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ที่มีความสามารถพิเศษนี้โดยตรง แต่เริ่มปรากฏเป็นนโยบายชัดเจน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ดังมีสาระที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) **แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535** ระบุถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษไว้ในประเภทของการศึกษาพิเศษ ในหมวดที่ว่าด้วย “ระบบการศึกษา” และได้กำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวไว้ว่า “จะสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบและวิธีการที่จะเอื้อให้เด็กและเยาวชนผู้มีปัญญาเลิศหรือมีความสามารถพิเศษเหล่านี้ได้พัฒนาอัจฉริยภาพของตน”

2) **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)** ซึ่งดำเนินการตามกรอบนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จึงมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ ไว้ในนโยบาย

ด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยมีมาตรการในการดำเนินงานที่สำคัญคือ “ขยายและพัฒนารูปแบบ” รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถในด้านร่างกาย สมอง และจิตใจของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ และการกีฬา เป็นต้น แต่ไม่ปรากฏมาตรการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเพียงพอ สำหรับการนำไปเป็นต้นแบบของการปฏิบัติ

3) แผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ

ความสามารถพิเศษ (พ.ศ. 2541-2544) ในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยขาดองค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะของเด็ก นิยาม ความหมาย การตรวจสอบ/คัดแยก รวมถึงวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว การดำเนินงานที่เกิดขึ้นจึงยังไม่ถูกต้องเหมาะสม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษขึ้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 ได้มีมติอนุมัติในหลักการ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ (พ.ศ. 2541 - 2544) ให้สอดคล้องกับแผนฯ ดังกล่าว โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยประสานการดำเนินงาน และคณะรัฐมนตรีได้ให้ข้อสั่งเกตว่าควรกำหนดมาตรการเพื่อเป็นการกระจายโอกาสไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมและควรมีมาตรการที่จะทำให้การ

ปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดผลเป็นรูปธรรมด้วย

4) แผนปฏิบัติการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ จัดทำขึ้นโดยคณะอนุกรรมการจำนวน 6 ชุด ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 5 ด้าน คือ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ดนตรี กีฬา ทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความหมาย ปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นโยบาย วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์หลัก รวมถึงแผนงานโครงการในแต่ละด้าน ที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนา

5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในช่วงปี 2542 ได้เกิดความเคลื่อนไหวครั้งสำคัญยิ่งต่อวงการการศึกษาไทย โดยมีการประกาศใช้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ และที่สำคัญในเรื่องนี้คือ ได้มีการบัญญัติถึง **สิทธิ** ของผู้ที่มีความสามารถพิเศษว่า จะต้องได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม ไว้ในมาตรา 10 วรรคสี่ ในประเด็นของการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่สนองต่อต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐที่บัญญัติไว้ในมาตรา 43 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หลังจากการประกาศใช้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวความตื่นตัวในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้เพิ่มสูงขึ้น

และมีการดำเนินงานหลายประการรองรับสิทธิทางการศึกษาของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

6) นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะองค์กรหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เตรียมการเพื่อสนองตอบต่อนโยบายของรัฐในเรื่องดังกล่าวโดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษมาตั้งแต่ปี 2543 และสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งขณะนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษเพื่อสนับสนุนให้เกิดการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะในระยะเวลาที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเอกสารเรื่อง นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษขึ้น เพื่อเตรียมนำเสนอคณะรัฐมนตรีขออนุมัติงบประมาณต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้จะได้มีการจัดทำนโยบายและแผนต่างๆ ขึ้นมาหลายฉบับ แต่หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงบุคคลทั่วไปยังต้องการความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวอยู่อีกจำนวนมาก จึงเห็นสมควรให้มีการทบทวนการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนและครบวงจรต่อไป

2. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ได้ดำเนินการในสองรูปแบบ คือ จัดตั้งเป็นโรงเรียนเฉพาะทาง และการจัดการเรียนการสอนเสริม และการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียนปกติ

1) **โรงเรียนเฉพาะทาง** ขณะนี้มีทั้งสิ้น 3 ประเภท ประกอบด้วย

(1) **ด้านวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์** ได้แก่ โรงเรียนมหิตลวิทย์านุสรณ์ จำนวน 1 แห่ง และโรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย จำนวน 12 แห่ง

(2) **ด้านกีฬา** ได้แก่ โรงเรียนกีฬาของกรมพลศึกษา จำนวน 2 แห่ง

(3) **ด้านดนตรี** ได้แก่ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา เป็นการเรียนการสอนด้านดนตรีไทย และมหาวิทยาลัยมหิดล

2) การเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ

(1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(2) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(3) โรงเรียนอื่นๆ ที่เริ่มดำเนินการ เช่น โรงเรียนไผ่ตودมศึกษา และอยู่ระหว่างการทดลองนำร่องทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อีกกว่า 30 แห่ง

3) **การสอนเสริมและจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียนทั่วไป** การดำเนินงานในลักษณะนี้มีการดำเนินงานในรูปแบบโครงการต่างๆ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงานดังเช่นตัวอย่างโครงการด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ดังนี้

โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.)	กรมสามัญศึกษา ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และ สสวท.
โครงการจัดส่งผู้แทนประเทศไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โอลิมปิกระหว่างประเทศ	สสวท. ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย
โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	สสวท. ร่วมกับ กรมสามัญศึกษา
โครงการส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการ และพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ศึกษา	มูลนิธิ สอวน. ร่วมกับกรมสามัญศึกษา
โครงการศรีตรังทอง	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
โครงการยอดเยาวชนวิทยาศาสตร์	มูลนิธิวิทยาศาสตร์ ดร. ปรียา - ประไพ อมาตยกุล
โครงการปริญญาเอก กาญจนานิเชก	สกว. ทบวงมหาวิทยาลัย สวทช.

ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดการศึกษาได้พยายามพัฒนารูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้ถูกต้องเหมาะสม เป็นไปตามปรัชญาและหลักการมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การวางโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เพื่อให้มีการค้นหาและพัฒนาความสามารถพิเศษตั้งแต่เยาว์วัย และเชื่อมโยง/ต่อเนื่องไปจนถึงระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยให้มีการคัดแยกด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่ม การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน การปรับหลักสูตร การพัฒนาสื่อ การวัดผลประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และอื่นๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่บางส่วนอยู่ในโรงเรียนเฉพาะทาง และส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนปกติทั่วไป ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสูงสุดของผู้เรียนแต่ละคนที่มีอยู่ อันเป็นหลักการสำคัญของแนวทางการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งขณะนี้ได้เริ่มดำเนินการนำร่องทั้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนานโยบายในเรื่องนี้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นและนำไปสู่การขยายผลของหน่วยงานปฏิบัติฯ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานไปอย่างกว้างขวางต่อไป

5.2 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในปัจจุบัน

แม้ว่าประเทศไทยมีความพยายามที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ มาเป็นเวลากว่า 20 ปี จนเกิดเป็นนโยบายที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ หรือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้แล้วก็ตาม จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของปัจจัยต่างๆ

ที่มีต่อระบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน พบว่า ประเทศไทยมีพัฒนาการที่ล่าช้าในเรื่องนี้ เนื่องด้วยมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการการแก้ไขหลายประการ ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบการจัดการ และองค์ความรู้ ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการ

ขณะนี้ประเทศไทย ยังขาดองค์กรกลางระดับชาติ (Nation Center) ที่มั่นคงถาวรที่จะรองรับการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ดังเช่นที่มีการจัดตั้งขึ้นในทุกประเทศที่ให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นในเรื่องนี้ จึงเป็นผลให้

1) ขาดการประสานการดำเนินงานที่เชื่อมต่อกัน ส่งเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกัน นับแต่การวางเป้าหมายในการพัฒนาประเทศที่จะต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อสร้างสรรคผู้นำให้กับประเทศได้อย่างตรงเป้าหมาย

2) ขาดการวางระบบและกลไกที่จะค้นหาและพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ การได้มาซึ่งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จึงยังทำได้ไม่กว้างขวาง ไม่สามารถสร้างความเสมอภาคในโอกาสที่จะทำให้เด็กไทยที่มีความสามารถพิเศษซึ่งมีอยู่ไม่น้อยกว่าประเทศอื่นๆ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างทั่วถึง

3) ขาดการประสานการดำเนินงานและเชื่อมโยงภายในระบบการศึกษาด้วยกัน จึงทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเต็มตามศักยภาพ

4) ขาดการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรทางการศึกษา

กับองค์กรเครือข่ายสนับสนุนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เช่น องค์กรด้านจิตวิทยา การแพทย์ การบำบัด ที่จะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กอย่างเป็นสหวิทยาการ

2. ด้านองค์ความรู้

ผลของการขาดโครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลให้ประเทศไทยขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาตามมาดังนี้

1) ประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันสร้างสรรค์ผู้นำให้กับประเทศ จึงมีผลต่อการจัดสรรงบประมาณและการระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

2) บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยเฉพาะครูผู้สอน รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจผิดและไม่ทราบถึงแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

3) การที่ประเทศไทยยังมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนี้ไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีจำกัด สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรในเรื่องนี้โดยตรงมีเพียงสถาบันเดียวคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลิตบุคลากรระดับปริญญาโทได้ปีละไม่มากนัก และผู้ที่จบไปมักมิได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

ตามความรู้ที่ได้รับไป ซึ่งการขาดบุคลากรนี้ถือเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

4) การไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องนี้อย่างเพียงพอ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทางหรือโรงเรียนทั่วไปที่มุ่งความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ยังเป็นไปอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาเป็นผลให้ไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เท่าที่ควรจะเป็น

5.3 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานสำหรับประเทศไทย

1. ระดับนโยบาย

1) จัดทำแผนพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการพัฒนาประเทศในทุกสาขากับการให้การศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศไทย เช่น การสร้างผู้นำด้านการบริหารจัดการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสร้างนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น ด้านการใช้พลังงานแสงแดด ด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและอื่นๆ ที่เหมาะสมกับทรัพยากรและจุดเด่นอื่นๆ ของประเทศ

2) วางระบบกลไกรวมถึงจัดตั้งองค์กรระดับชาติที่ถาวรเพื่อรองรับและวางระบบการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยในระยะแรกอาจกำหนดให้อยู่ในหน่วยงานของรัฐและพัฒนาให้เป็นองค์กรในกำกับของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีกฎหมายรองรับ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัว

3) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดองค์กรเครือข่ายต่างๆ ทั้งที่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และกลุ่มผู้สนใจเพื่อส่งเสริมสนับสนุน

ให้การดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ดังที่ประเทศต่างๆ ได้ดำเนินการ เช่น การจัดตั้งกองทุน มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ

4) จัดทำแผนการผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องนี้อย่างเพียงพอ เพื่อรองรับการดำเนินงาน พร้อม ๆ กันไปกับการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยส่งบุคลากรเข้าศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเอื้อต่อคณะศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ให้สามารถเปิดสอนสาขาวิชา ดังกล่าว รวมถึงการพัฒนาบุคลากรครูในสถานศึกษาต่างๆ ได้กว้างขวางมากขึ้น

5) ส่งเสริม สนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากรและวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วไป เพราะผลการดำเนินการดังกล่าวได้ส่งผลให้เด็กทั่วไปได้รับการพัฒนาด้วย

6) ให้มีการปรับปรุงโรงเรียนเฉพาะทางที่จัดตั้งขึ้น เพื่อความเป็นเลิศทางสาขาต่างๆ ให้มีการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

7) ประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการค้นหาและพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อสร้างสรรค์ผู้นำในการพัฒนาให้กับประเทศ

8) สร้างกลไกความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เป็นสหวิทยาการจากหลากหลายสาขา ทั้งด้านจิตวิทยา การแพทย์

การบำบัด เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
อย่างเป็นระบบ

9) จัดตั้งและเชื่อมโยงกองทุนต่างๆ ที่มีอยู่ รวมถึงการ
จัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคม เพื่อ
ส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง
กว้างขวางและรวดเร็ว ทันทีกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

2. ระดับปฏิบัติ

1) สถานศึกษา

(1) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารและบุคลากรของ
โรงเรียน รวมถึง นักเรียนทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะของ
เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน

(2) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อรองรับ
การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งรวมถึงการปรับ
เปลี่ยนโครงสร้างเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ของครู ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้บริหารที่ต้องช่วยชี้แนะ
และลงมือร่วมกับครูอย่างใกล้ชิดจนประสบความสำเร็จ เพื่อสร้าง
ความมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติ

(3) ปรับระบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม
กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เน้นความแตกต่างเป็นรายบุคคล
และการเรียนรู้โดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะ ฉะนั้น
การนิเทศเพื่อให้ครูปรับบทบาทใหม่ จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำอย่าง
สม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมถึงการมีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่
ทำท่ายเด็กกลุ่มนี้เพียงพอตลอดเวลา

(4) ปรับการวัดผลประเมินผลที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง

(5) บุคลากรที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ควรได้รับการคัดเลือกเป็นอย่างดีและควรให้การอบรมและฝึกปฏิบัติการวิจัยร่วมสอนในลักษณะการศึกษาพิเศษเพราะการได้รับการอบรมช่วยเหลือ แนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องทำให้ครูมีความมั่นใจและสามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้

(6) ควรมีการระดมทรัพยากรไว้อย่างเพียงพอ เนื่องจากการจัดการศึกษาให้แก่เด็กกลุ่มดังกล่าว จำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ฉะนั้นจึงควรประสานความช่วยเหลือร่วมมือทั้งในด้านความรู้ วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ สื่อ-อุปกรณ์ ต่างๆ ทั้งจากองค์กรต่างๆ รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างเพียงพอ

2) ครอบครัวยุคใหม่

(1) ส่งเสริม สนับสนุนให้บิดามารดา ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาบุตรหลานให้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์รอบด้าน สามารถสังเกตแววศักยภาพ และส่งเสริม สนับสนุนได้อย่างถูกแนวทาง โดยเฉพาะในด้านที่มีความสามารถพิเศษ โดยจัดให้มือสมัครที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ

(2) ให้มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสถานศึกษา

(3) ส่งเสริม สนับสนุน บุตรหลานด้วยกิจกรรมต่างๆ ตามควรแก่ฐานะ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ : บทสังเคราะห์งานวิจัย.** กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- **รายงานการศึกษาเรื่อง องค์กรเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ.** กรุงเทพฯ : 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- **รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ.** โดย ผศ.ดร.อุษณีย์ โพธิ์สุข กรุงเทพฯ : เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2541.
- **รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ระดับประถมศึกษา (กรณีศึกษา : โรงเรียนไผ่อุดมศึกษา).** กรุงเทพฯ : 2543. (เอกสารอัดสำเนา)
- **ร่างแผนปฏิบัติการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ.** กรุงเทพฯ : 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542.
- **แผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ.** กรุงเทพฯ : 2541. (เอกสารอัดสำเนา)

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการ
ศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ.**

กรุงเทพฯ : มมป. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ทำเนียบรัฐบาล. **มติคณะรัฐมนตรี
วันที่ 27 มกราคม 2541.** หนังสือแจ้งผลการประชุม ที่
นร 0114 (สร4) พ.37 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2541.
(เอกสารอัดสำเนา)

คณะผู้ดำเนินงาน

ที่ปรึกษา

ดร. รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ดร. สิริพร บุญญานันต์

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

รศ.ดร. สำอาง หิรัญบุรณะ

ที่ปรึกษาศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ

ผศ.ดร. อุษณีย์ อนรรทุรวงศ์

ที่ปรึกษาศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ

ผู้จัดทำและเรียบเรียง

ดร. รุ่งเรือง สุขชาติกรมย์

บรรณาธิการและพิสูจน์อักษร

นางสาวบุญเทียม ศิริปัญญา

นางกนกพร ถนอมกลิ่น

ประสานงาน

นางเนตรนิล หนูชูแก้ว

สำนักพัฒนาการเรียนรู้และเครือข่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2668-7123 ต่อ 2526 โทรสาร 0-2668-7329

หากท่านต้องการเอกสารฉบับนี้ สามารถ Download ได้จาก
Website : <http://www.once.go.th>